USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **M. P. V. P.,** zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2020, č. j. OAM-981/ZA-ZA10-BA04-2018, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2021, č. j. 13 Az 29/2020-45,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně se bránila proti napadenému rozhodnutí podáním žaloby u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který jí shora uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) vyhověl, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Městský soud sice dal žalovanému za pravdu, že v případě žalobkyně nejsou dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, současně však připomněl, že podle § 14 téhož zákona platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 tohoto zákona, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Městský soud připomněl, že smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, že správní orgán má možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty vyplývajícími z § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Žalovaný přitom na jedné straně poukázal na kritickou situaci v zemi původu žalobkyně, na druhou stranu však uvedl, že se její situace neliší od ostatních občanů Venezuely. Takové zhodnocení shledal městský soud nelogickým. Žalovaný měl podle městského soudu náležitě posoudit všechny skutečnosti obsažené ve zprávách

o situaci ve Venezuele a ne pouze odkázat na skutečnost, že v obdobném postavení jako žalobkyně se nachází většina obyvatel Venezuely, a že její rodiče nadto dostávali sociální dávky a ona mohla studovat. Takové odůvodnění není podle městského soudu přesvědčivé a nepředstavuje správním řádem požadované uvedení úvah, jakými byl žalovaný veden při hodnocení důkazů. Městský soud tudíž shledal, že napadené rozhodnutí, pokud jde o neudělení humanitárního azylu, není dostatečně odůvodněno a je v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[4] Dále se městský soud zabýval tím, zda žalovaný správně posoudil důvody neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Se žalovaným se ztotožnil v tom, že nebyly naplněny předpoklady pro udělení doplňkové ochrany z důvodů vyplývajících z § 14a odst. 1 a 2 písm. a), c) a d) zákona o azylu. Pozastavil se však u důvodu pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu a vyslovil nesouhlas se závěry žalovaného, které k tomu vyslovil. Žalovaný totiž dovodil, že v případě návratu do vlasti žalobkyni nehrozí ze strany státu žádné problémy, a to navzdory tomu, že zprávy o zemi původu obsažené ve spisovém materiálu žalovaného dokládají, že migranti, kteří opouštějí a znovu vstupují na území Venezuely, se často stávají oběťmi vydírání a konfiskací, zejména ze strany Venezuelské národní gardy (GNB). Těmito informacemi se žalovaný nezabýval a do svého rozhodnutí v této části začlenil pouze ty informace ze zpráv o zemi původu, které byly pro žalobkyni méně příznivé, a její tvrzení o hrozících problémech označil za čistou spekulaci, přestože podobné problémy popisují právě i tyto ve správním spisu založené zprávy. Městský soud tedy uzavřel, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svých úvah o neudělení doplňkové ochrany podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, je v rozporu se spisy a nemá v nich oporu.

III.

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Namítá, že v projednávané věci absentuje důvod pro zrušení zákonného, věcně správného a přezkoumatelného rozhodnutí. Stěžovatel připomíná, že posouzení naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu podléhá správnímu uvážení a v takovém případě je možnost soudního přezkumu omezena. Dle stěžovatele má soud v takovém případě pouze přezkoumávat, zda je dané rozhodnutí logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle. Stěžovatel má za to, že důvodem žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu je snaha zlegalizovat si pobyt na území, protože se jí nepodařilo získat povolení k pobytu za účelem zaměstnání a nechce se vrátit do země původu z důvodu ekonomické a bezpečnostní situace.

[7] Stěžovatel ve vztahu k možnostem udělení humanitárního azylu s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvádí, že na jeho udělení nemá žadatel subjektivní právo, že soudy ve správním soudnictví přezkoumávají pouze to, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení, zdůrazňuje hlavní smysl humanitárního azylu a okolnosti, za nichž může být jeho udělení zvažováno. Takové relevantní důvody však žalobkyně netvrdila, a proto stěžovateli nelze důvodně vytýkat, že jí humanitární azyl

neudělil. To platí tím spíše, že míra volnosti jeho úvahy je v tomto ohledu omezena pouze zákazem libovůle.

[8] K závěrům městského soudu vysloveným k otázce neudělení doplňkové ochrany z důvodu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu stěžovatel stručně opakuje, co uvedl již v napadeném rozhodnutí, tedy že venezuelská vláda podniká kroky k podpoře návratu jejích občanů do vlasti v rámci programu „Návrat do vlasti". Obecná a ničím nepodložená tvrzení žalobkyně o údajných hrozících problémech v zemi původu, která jsou navíc v rozporu s „citovanými informačními prameny", stěžovatel označuje za účelovou spekulaci či nepodloženou domněnku, jíž nelze přikládat potřebnou důkazní hodnotu. Městský soud dle názoru stěžovatele nehodnotil situaci žalobkyně komplexně a pominul ty skutkové okolnosti předkládaného azylového příběhu, které svědčí o důvodnosti závěru stěžovatele o účelovém vygradování jejího azylového příběhu a o nadhodnocení jejích obav.
[9] Stěžovatel má za to, že městský soud nepodložil závěry vyslovené v napadeném rozsudku dostatečnými důvody, což činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Žalobkyně neuvedla, natož jakkoli prokázala, důvody pro udělení humanitárního azylu či důvody související s jejími obavami z návratu a zjištěné skutečnosti udělení mezinárodní ochrany neopodstatňují.

[10] K podmínkám přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že je má za splněné z důvodu zásadního pochybení městského soudu, které spočívá v tom, že hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva a nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu.

IV.

[11] Žalobkyně se ve vyjádření ke kasační stížnosti zcela ztotožňuje s právním názorem městského soudu a navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout. Je přesvědčena, že svou žalobní argumentaci směřovala k uvedení důvodů, pro které by jí měla být udělena mezinárodní ochrana. Má za to, že žalovaný k řádnému zdůvodnění neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu přistoupil teprve v kasační stížnosti, tedy opožděně, a nadto je toto jeho odůvodnění nesprávné. Ztotožňuje se s městským soudem v závěru, že se stěžovatel dopustil v napadeném rozhodnutí logických rozporů a v části, v níž odůvodňuje neudělení humanitárního azylu, nepracuje se žádnou zprávou o zemi původu, ač ty potvrzují existenci hluboké humanitární krize ve Venezuele. Jádro sporu tak leží právě v tom, zda závěry správního orgánu o situaci v zemi původu mají logickou souvztažnost k následnému neudělení humanitárního azylu. Stěžovatel se dle žalobkyně vyhýbá otázce, zda je či není nehumánní neudělit humanitární azyl osobě, která by čelila po návratu do Venezuely dopadům humanitární krize a tuto otázku odbývá konstatováním, že tato krize postihuje velkou část populace Venezuely.

V.

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné.

[13] Dále Nejvyšší správní soud zkoumal podmínky přijatelnosti stěžovatelovy kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění novely soudního řádu správního provedené

zákonem č. 77/2021 Sb., účinné od 1. 4. 2021, *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[14] S ohledem na skutečnost, že městský soud v nynější věci vydal napadený rozsudek dne 19. 10. 2021, tedy po nabytí účinnosti zmíněné novely soudního řádu správního, a rozhodoval v ní specializovaný samosoudce, použije se § 104a odst. 1 s. ř. s. ve výše citovaném znění i v nynější věci (srov. čl. II zákona č. 77/2021 Sb.).

[15] Nejvyšší správní soud tudíž přistoupil k posouzení toho, zda kasační stížnost splňuje podmínky pro její přijetí k věcnému projednání, tedy zda svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy.

[16] Vymezením institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval zejména v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, v němž neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele* užitý v citovaném § 104a odst. 1 s. ř. s. vyložil. Ačkoli se tak vyjádřil ve vztahu k předcházející právní úpravě (tedy ve vztahu k § 104a s. ř. s. ve znění před 1. 4. 2021, jež se týkala pouze věcí mezinárodní ochrany), závěry vyplývající z uvedeného usnesení jsou použitelné i v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud na ně nyní pro stručnost odkazuje.

[17] Nejvyšší správní soud však podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu výše uvedených judikaturních závěrů nedovodil. Stěžovatel brojí zejména proti zásahu soudního přezkumu do rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, které podléhá správnímu uvážení. V tomto zásahu také shledává hrubé pochybení městského soudu, kterým zdůvodňuje přijatelnost podané kasační stížnosti. V projednávaném případě však podle Nejvyššího správního soudu k tvrzenému zásahu soudu do diskrece správního orgánu nedošlo.

[18] Kasační soud nerozporuje, že skutečnost, že uvedená norma přiznává správnímu orgánu možnost diskrece, má vliv i na navazující soudní řízení před správními soudy. Jak zdejší soud opakovaně vyslovil, v rámci přezkumné činnosti správní soudy přezkoumávají zákonnost napadeného správního rozhodnutí, avšak nemohou nahrazovat správní uvážení správního orgánu uvážením soudním. Správní uvážení může soud přezkoumat pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, zda správní orgán nezneužil správní uvážení či nepřekročil jeho meze a zda premisy správního úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Jsou-li tyto předpoklady splněny, není soud oprávněn z týchž skutečností vyvozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. právní věta usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, či usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2000, sp. zn. II. ÚS 361/2000, a mnoho dalších).

[19] V posuzované věci Nejvyšší správní soud neshledal, že by k takovému zásahu do správního uvážení stěžovatele ze strany městského soudu došlo. Městský soud totiž stěžovatelovy úvahy týkající se neudělení humanitárního azylu nenahradil svými jinými či opačnými závěry, jak stěžovatel nesprávně dovozuje, nýbrž dospěl k závěru, že stěžovatel nelogicky zdůvodnil svůj závěr ohledně nenaplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Z uvedeného důvodu považoval napadené rozhodnutí za

nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů v části, pojednávající i neudělení humanitárního azylu žalobkyni.

[20] Nutno zdůraznit, že městský soud v napadeném rozsudku stěžovateli nevytýkal, že žalobkyni humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu neudělil, tedy že tuto otázku nesprávně posoudil, nýbrž své výtky směřoval pouze k nedostatečnosti té části odůvodnění napadeného rozhodnutí, která se této otázce věnovala, v níž shledal logické rozpory. Poukázal přitom na obsah zpráv o zemi původu žalobkyně, z nichž vyplývá závažnost humanitární situace ve Venezuele v době vydání napadeného rozhodnutí a v podrobnostech poukázal na ty skutečnosti, z nichž vyplývá porušování práva na potraviny, závislost obyvatel na potravinových asistenčních programech, na podvýživu i na rozdělování pomoci nikoliv podle potřebnosti, ale podle sympatií se stávající venezuelskou vládou. Upozornil i na množství uprchlíků, kteří zemi opouštějí právě z důvodu porušování práva na potraviny a na zdraví, včetně obav navrátivších se migrantů z vydírání a konfiskací, především ze strany Venezuelské národní gardy. V tomto smyslu pak upozornil na stěžovatelovy úvahy, které, přes konstatování existence humanitární krize ve Venezuele, v napadeném rozhodnutí nelogicky uvádějí, že je touto krizí zasažena většina obyvatelstva, a právě proto stěžovatel neshledává důvod pro udělení humanitárního azylu žalobkyni. Současně městský soud upozornil i na to, že ani skutečnost, že rodiče žalobkyně dostávají sociální dávky, nemůže být sama o sobě a bez dalšího bližšího posouzení důvodem pro neudělení humanitárního azylu s ohledem na tvrzení žalobkyně, že tyto sociální dávky ani spolu s platem žalobkyně nepostačují k pořízení potravin.

[21] Z právě uvedeného je tedy zjevné, že městský soud nikterak nezasáhl do stěžovatelova správního uvážení stran neudělení humanitárního azylu, neboť stěžovateli neuložil, aby žalobkyni humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu udělil. Pouze stěžovateli vytkl, že své závěry týkající se této otázky odůvodnil vnitřně logicky rozporně a zavázal jej k tomu, aby věc znovu uvážil a své další rozhodnutí bezrozporně i s přehlédnutím k obsahu jednotlivých zpráv o situaci v zemi původu a existující humanitární krizi (kterou stěžovatel nezpochybňuje) odůvodnil. Do stěžovatelova správního uvážení městský soud nezasáhl a v souladu s judikaturou ponechává i nadále stěžovateli široký prostor pro jeho volnou správní úvahu, pokud jde o možnost udělení humanitárního azylu žalobkyni (srov. také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).

[22] S posouzením výše uvedené sporné otázky (nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí stran neudělení humanitárního azylu) městským soudem se nyní shoduje i Nejvyšší správní soud.

[23] Nároky na zdůvodnění rozhodnutí o humanitárním azylu podle § 14 zákona o azylu jsou již ostatně rovněž hojně zmiňovány v judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, ze dne 14. 4. 2021, č. j. 4 Azs 384/2020-53, či ze dne 28. 11. 2022, č. j. 4 Azs 142/2022-32, a další). Nadto lze odkázat i na závěry, jež plynou z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2021, č. j. 4 Azs 326/2021-29, podle nějž „*konkrétní požadavky na náležitosti odůvodnění se mohou lišit dle skutkových okolností konkrétní věci, např. s ohledem na žadatelem uplatněná tvrzení, na obecně známé skutečnosti či skutečnosti známé stěžovateli*

z jeho úřední činnosti ohledně vývoje v jednotlivých zemích původu apod. Proto v některých případech postačí stručné zhodnocení otázky změny politické a bezpečnostní situace, v jiných případech, zejména s ohledem na uvedené okolnosti, bude nezbytné hodnocení detailnější."

[24] Nejvyšší správní soud shrnuje, že napadené rozhodnutí požadavkům nastíněným ve výše odkazované judikatuře nevyhovělo. Tudíž i závěr městského soudu o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí v otázce odůvodnění neudělení humanitárního azylu je správný a přiléhavý. Zbývá dodat, že městský soud své závěry k této otázce vyslovil zcela konkrétně a na půdorysech skutkových okolností věci (viz zejména odstavce 26. až 30. napadeného rozsudku) a není mu v tomto ohledu čeho vytknout. Napadený rozsudek je v této části plně přezkoumatelný.

[25] Nejvyšší správní soud současně nepřehlédl stěžovatelovu snahu o doplnění a precizaci odůvodnění napadeného rozhodnutí v kasační stížnosti. Takový postup však nemůže kasační soud aprobovat. Nedostatky odůvodnění správního rozhodnutí, které způsobují jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, totiž nelze zhojit ve vyjádření k žalobě či v kasační stížnosti. Soudy vycházejí výlučně z odůvodnění rozhodnutí, které přezkoumávají (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003-58, či ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71).

[26] Ani v případě závěrů městského soudu týkajících se důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu Nejvyšší správní soud podstatný přesah stěžovatelových vlastních zájmů neshledal. Nutno současně zdůraznit, že v kasační stížnosti se stěžovatel závěrům městského soudu týkajícím se této otázky věnuje jen okrajově (viz třetí odstavec strany 6 kasační stížnosti), když shodně s napadeným rozhodnutím zdůrazňuje program „Návrat do vlasti", obsahující kroky k podpoře návratu občanů zpět do Venezuely a opětovně, stejně jako v napadeném rozhodnutí, označuje obavy žalobkyně o možném uvěznění či odepření sociální pomoci v případě návratu do země původu za spekulativní a účelové.

[27] Městský soud však v napadeném rozsudku v tomto směru stěžovatele upozornil na skutečnost, že zpráva, z níž v napadeném rozhodnutí v souvislosti s možností bezpečného návratu žalobkyně do Venezuely vycházel (konkrétně - *Zpráva Vysokého komisaře OSN pro lidská práva z 5. 7. 2019, Lidská práva v Bolívarovské republice Venezuele*), neobsahuje pouze informaci ohledně uvedeného programu „Návrat do vlasti", ale rovněž i zmínku o tom, že se migranti vracející se na území Venezuely často stávají oběťmi vydírání a konfiskací zejména ze strany Venezuelské národní gardy (GNB). Stěžovateli také vytkl, že přihlédl pouze k těm informacím ze zpráv o zemi původu, které byly pro žalobkyni méně příznivé, ač jí namítané problémy, kterým by mohla čelit po návratu do země původu, které označil za spekulace a ničím nepodložené subjektivní domněnky, vyplývaly z totožných zpráv o zemi původu, na základě nichž stěžovatel rozhodoval, aniž však k těmto pasážím také při posouzení věci přihlédl, byť podporovaly tvrzení žalobkyně.

[28] Ani tomuto posouzení, obsaženému především v odst. 32. napadeného rozsudku, nemá Nejvyšší správní soud co vytknout. Z výše uvedeného je zřejmé, že stěžovatel své závěry o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu založil na skutečnostech, jež jsou v rozporu s obsahem spisu (se zprávami o zemi původu) a nemají

v něm oporu, neboť zohlednil jen některé části obstaraných zpráv o zemi původu a nezohlednil také ty jejich pasáže, jež korespondovaly tvrzením žalobkyně. Ani v tomto směru se tedy městský soud nedopustil pochybení a Nejvyšší správní soud se i v tomto bodě s městským soudem shoduje.

[29] Nejvyšší správní soud tudíž na základě shora uvedeného shrnuje, že nezjistil žádné pochybení té intenzity, jež by zakládalo důvod pro přijetí kasační stížnosti k meritornímu posouzení. Napadený rozsudek tedy netrpí vadou nepřezkoumatelnosti (pro nedostatek důvodů), není zde ani jiná vada řízení před městským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, městský soud se nedopustil ani judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva a dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na všechny stěžovatelovy námitky.

VI.

[30] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. V souladu s § 104a s. ř. s. ji tudíž odmítl jako nepřijatelnou.

[31] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch. Žalobkyně sice byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná a právo na náhradu nákladů řízení by měla, byla však zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům a současně ani netvrdila (a ani z obsahu soudního spisu neplyne), že by jí v souvislosti s tímto zastoupením jakékoliv důvodně a účelně vynaložené náklady vznikly. Nadto Organizace pro pomoc uprchlíkům není advokátem či jinou osobou vykonávající specializované právní poradenství, za jejíž zastupování by bylo možno odměnu v řízení o kasační stížnosti přiznat (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81). Nejvyšší správní soud tedy rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. února 2023

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu